

علوم زیستی ورزشی – پاییز ۱۳۹۵
دوره ۸، شماره ۳، ص: ۳۵۳-۳۶۴
تاریخ دریافت: ۹۲/۰۵/۱۳
تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۲/۲۵

تأثیر تمرینات استقامتی و مقاومتی بر میزان فعالیت استیل کولین استراز ۴ در عضلات تن و کندانقباض موش‌های صحرایی

رضا قراخانلو^{*} - علی گرzi^۲ - زینب نبی الله^۳

۱. دانشیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. ۲. استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه زنجان، زنجان، ایران. ۳. کارشناس رشد فیزیولوژی ورزشی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین اثر هشت هفته تمرین استقامتی و مقاومتی بر میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع G₄ در عضلات خم کننده دراز انگشت شست (FHL) و نعلی موش‌های صحرایی انجام گرفت. تعداد ۲۴ سر موش صحرایی نر ویستار (سن ۱۰ هفته و وزن ۱۷۱/۹۴±۸/۹۶ گرم) بهصورت تصادفی به سه گروه کنترل، تمرین استقامتی و مقاومتی تقسیم شدند. گروه تمرین استقامتی و مقاومتی به مدت هشت هفته و هفتادی پنج جلسه تمرینات خود را اجرا کردند. تمرینات مقاومتی شامل بالا رفتن از نردهای مخصوص به ارتفاع ۱متر و ۲۶ پله با حمل یک وزنه بود. نتایج نشان داد که میزان فعالیت استیل کولین استراز G₄ در عضلات تن و گروههای تمرین مقاومتی و استقامتی در مقایسه با گروه کنترل بهصورت معنادار (بهترتبیب P=۰/۰۴۵ و P=۰/۰۱۵) افزایش یافت، ولی تفاوت معناداری در میانگین میزان فعالیت استیل کولین استراز G₄ بین گروههای تمرین مقاومتی و استقامتی در عضله کندانقباض مشاهده نشد (P=۰/۰۸۳۸). در عضلات کندانقباض نیز میزان فعالیت استیل کولین استراز G₄ گروه تمرین مقاومتی بهصورتی معناداری بالاتر از گروههای کنترل و تمرین استقامتی بود (بهترتبیب P=۰/۰۰۳ و P=۰/۰۰۵)، ولی تفاوت معناداری بین میانگین میزان فعالیت استیل کولین استراز G₄ گروههای کنترل و تمرین استقامتی مشاهده نشد (P=۰/۰۹۵۸). بهنظر می‌رسد تمرین مقاومتی بژووهش حاضر تأثیر بارزی در میزان فعالیت استیل کولین استراز G₄ در هر دو نوع عضله داشته است که احتمالاً حاکی از اهمیت این نوع تمرینات در سازگاری‌های این عضلات باشد. پاسخ تارهای نوع تندانقباض به هر دو نوع تمرین ممکن است بهدلیل تأثیرپذیری بیشتر این عضلات به محرك‌های تمرینی باشد.

واژه‌های کلیدی

استیل کولین استراز، تمرینات استقامتی، تمرینات مقاومتی، عضلات FHL و نعلی.

مقدمه

پیوندگاه عصبی- عضلانی پستانداران، قابلیت سازگاری بالای دارد. ساختار این پیوندگاه تحت تأثیر عواملی چون فرایند رشد، ارتفاع بالا، استرس ناشی از شوک الکتریکی، استفاده نامناسب و حالت‌های پاتولوژیک تغییر می‌کند (۲۱). براساس نتایج پژوهش‌ها تمرینات مقاومتی و استقامتی می‌تواند پیوندگاه عصبی- عضلانی را تحت تأثیر قرار دهد (۵، ۴). شواهد حاکی از آن است که فعالیت استقامتی، ریخت-شناسی پیوندگاه عصبی- عضلانی^۱ پستانداران را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۴). تمرین قدرتی نیز موجب تغییر در الگوی فراخوانی و همزمانی واحدهای حرکتی شده و تمرینات با وزنه سبب کاهش مهار دستگاه عصبی- عضلانی می‌شوند (۵، ۴).

زمانی که ایمپالس عصبی نورون حرکتی به انتهای اکسونی می‌رسد، انتقال ایمپالس‌های عصبی در صفحه محرك انتهایی روی می‌دهد. حرکت یون‌های Ca^{2+} به داخل پایانه عصبی که از طریق کانال‌های وابسته به ولتاژ کلسیمی انجام می‌گیرد، رهایی استیل کولین^۲ توسط اگزوسيتوز^۳ را تسهیل می‌کند (۲۱). گیرندهای نیکوتینی استیل کولین (nAChR) پروتئین‌های سراسری غشا و اعضای اصلی سرگروه کانال یونی دریچه لیگاندی هستند که به اتصال استیل کولین پاسخ می‌دهد (۱۱). تغییر در قابلیت نفوذپذیری غشای پس‌سیناپسی در نهایت پتانسیل صفحه انتهایی^۴ را ایجاد می‌کند که در طول غشا منتشر می‌شود (۲۱). پس از آن استیل کولین رهاسده توسط استیل کولین استراز^۵ موجود در NMJ برداشته می‌شود و کار انتقال تحریک در این مرحله به پایان می‌رسد.

استیل کولین استراز یکی از پروتئین‌های عملکردی کلیدی در پیوندگاه عصبی- عضلانی است که مسئولیت هیدرولیز سریع استیل کولین بعد از اتصال آن به گیرندهای پس‌سیناپسی را برعهده دارد (۳). دو نوع عمده استیل کولین استراز در پیوندگاه عصبی- عضلانی وجود دارد، نوع اول استیل کولین استراز، A_{۱۲} نام دارد، این نام بدین سبب است که استیل کولین به شکل نامتقارن^۶ است و از دوازده واحد استیل کولین استراز کروی شکل تشکیل یافته، و بهوسیله دم کلاژنی به غشای پایه متصل شده است. نوع دوم G_۴ نام دارد که آزادانه با غشای پایه ارتباط دارد و در تمام طول ناحیه اطراف پیوندگاه موجود است؛

1. Neuromuscular Junction

2. Acetylcholine

3. Exocytosis

4. End-Plate Potential

5. Acetylcholinesterase

6. Asymmetric

اگرچه استیل کولین استراز₄، فرم اصلی در عضله نیست، اما فعالیت آن به طور دقیقی کنترل می‌شود. مطالعات ثابت کردند که سطح استیل کولین استراز₄ بهوسیله فعالیت پویای عضله اسکلتی کنترل می‌شود؛ تغییر سطح استیل کولین استراز₄ پس از عصببرداری نیز نقش عصب حرکتی را در تنظیم این ایزوفرم ثابت می‌کند (۱۵، ۸، ۷).

دو تا سه هفته تحریک مستقیم پس از عصببرداری در عضله نعلی، فعالیت ویژه استیل کولین استراز را به طور چشمگیری افزایش می‌دهد (۱۴) و اثر تحریک روی فرم‌های مولکولی مختلف، قویاً به الگوی تحریک بستگی دارد. افزایش مزمن سطح فعالیت طبیعی، همان‌گونه که از طریق یک برنامه ملایم ورزشی ایجاد شده، به طور انتخابی ویژگی مخزن₄ عضلات تندانقباض را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۳). استیل کولین استراز با فعالیت عضلانی به صورت انتخابی تغییر می‌کند، بدین معنا که در حالی که عضلات کندانقباض زیاد تحت تأثیر تمرین قرار نمی‌گیرند، عضلات تندانقباض با تمرین از طریق تغییر در مخزن₄ پاسخ می‌دهند.

شواهد بیانگر آن است که استیل کولین استراز در پایانه آکسونی از جسم سلولی نورون حرکتی بهوسیله جریان آکسoplasmیک منتقل می‌شود. اگرچه تار عضلانی نیز قادر به سنتز این آنزیم است، با وجود این از آزمایش‌های قطع عصب چنین برمی‌آید که اغلب این سنتز تحت کنترل تغذیه‌ای نورون حرکتی قرار دارد (۲). همان‌طور که می‌دانیم حالت پویایی عضله نیز فعالیت استیل کولین استراز₄ را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ با توجه به توزیع کولین استرازها در سلول‌های خونی و مغز، این پژوهش می‌تواند آغازی برای درک تأثیرات شیوه‌های مختلف تمرینی بر بهبود برخی بیماری‌ها (همانند سندروم ضعف عضلانی) نیز باشد. افزایش فعالیت استیل کولین استراز₄ بر اثر تمرینات استقامتی در پژوهش‌های پیشین نشان داده شده است (۹).

بنابراین بررسی تأثیر تمرین مقاومتی بر فعالیت استیل کولین استراز₄ یافته‌های جدیدی را تولید خواهد کرد که با مقایسه تمرین مقاومتی و استقامتی امکان تمایز ساختن اثر این دو شیوه تمرینی در عضلات تندانقباض و کندانقباض میسر خواهد شد. از این‌رو، سهم سازگاری‌های عصبی- عضلانی در مقابل سایر سازگاری‌ها در بهبود عملکرد ورزشی بر اثر انواع متفاوت تمرین در عضلات مختلف روش‌تر خواهد شد. همچنین این موضوع می‌تواند مفاهیمی را در زمینه استفاده از تمرینات قدرتی برای ورزشکاران استقامتی در پی داشته باشد.

روش پژوهش

با توجه به اینکه این پژوهش روی آزمودنی‌های حیوانی (موش‌های صحرایی) انجام گرفت و امکان کنترل کامل آنها وجود داشت، از نوع تجربی است.

جامعه آماری و نمونه پژوهش، روش و نحوه گزینش نمونه‌ها: تعداد ۲۴ سر موش نر ویستار با سن پنج هفته از مؤسسه سرماسازی رازی خریداری شد که پس از چهار هفته نگهداری (برای رسیدن به سن مورد نظر) و یک هفته عادت دادن به پروتکل‌های تمرینی (آشناسازی)، از هفتۀ دهم تمرینات شروع شد. حیوانات در گروه‌های چهارتایی در قفس‌های مخصوص نگهداری شدند. آنها در دمای اتاق ($22\pm1/4$ درجه سانتی‌گراد) و براساس چرخه ۱۲ ساعت خواب و بیداری (روشنایی و تاریکی) و با در دسترس بودن آب و غذا نگهداری و کنترل شدند. موش‌ها به طور تصادفی همگن شدند از نظر وزنی در سه گروه کنترل-شاهد ($n=8$)، تمرین استقامتی (تدامی) ($n=8$) و تمرین مقاومتی ($n=8$) قرار گرفتند.

روش اجرای پژوهش: تمرینات استقامتی شامل هشت هفته و هفتۀ‌ای پنج جلسه (۳ روز تمرین ۱ روز استراحت و ۲ روز تمرین ۱ روز استراحت) دویden روی نوار گردان مخصوص جوندگان (ساخت ایران) بود. تمرینات در آغاز شامل هر روز ۳۰ دقیقه با سرعت ۱۰ متر در دقیقه بود و این میزان به صورت فزاینده به هر روز ۶۰ دقیقه روی نوار گردان و با سرعت ۳۰ متر در دقیقه (معادل ۷۰ تا ۸۰ درصد حداکثر اکسیژن مصرفی-۱۸، ۱۲، ۱۰، ۱۶) رسید (جدول ۱). قبل از هر جلسه تمرینی موش‌ها وزن‌کشی می‌شدند. حیوانات در طول هفتۀ‌های قبل از شروع تمرینات با دویden روی نوار گردان آشنا شدند و در صورت خودداری از صعود، از شوک الکتریکی کم‌وات در انتهای نوار گردان استفاده می‌شد.

جدول ۱. برنامۀ تمرینات استقامتی

ساعت نوار گردان (متر/دقیقه)	سرعت نوار گردان (متر/دقیقه)	مدت تمرین (دقیقه/روز)	هفتۀ‌های تمرین
۳۰	۲۰	۲۰	۱
۲۵	۲۵	۴۰	۲
۲۰	۲۰	۴۵	۳
۱۰	۱۰	۳۰	۴
۲۵	۲۵	۴۰	۵
۲۰	۲۰	۴۵	۶
۱۰	۱۰	۶۰	۷
۱۰	۱۰	۶۰	۸

تمرینات مقاومتی شامل هشت هفته و هفتۀ‌ای پنج جلسه صعود از نردهبان ۱ متری با ۲۶ پله (ساخت پژوهشگر) بود. در این تمرین، پس از بستن وزنه به دُم موش صحرایی، آنها وادر به صعود از نردهبان عمود (۸۵ درجه) می‌شدند. پیش از هر جلسه تمرینی موش‌ها وزن‌کشی می‌شدند. در هفتۀ اول

میزان وزنهای بسته شده به موش‌ها ۳۰ درصد وزن بدن آنها بود که به تدریج افزایش یافت و به حدود ۲۰۰ درصد وزن بدن آنها در هفتۀ پایانی رسید (جدول ۲). حیوانات در طول هفته‌های قبل از شروع تمرینات با صعود از نرdban آشنا شدند و در صورت خودداری از صعود، از شوک الکتریکی کم‌روات استفاده می‌شد. تمرینات در سه نوبت چهار تکراری انجام می‌گرفت و ۳ دقیقه استراحت بین نوبتها و حدود ۱۰ ثانیه بین تکرارها در نظر گرفته شد. این شیوه تمرینی با اندکی تغییرات از منابع معتبر اخذ شد. اثربخشی این نوع تمرین مقاومتی در آمادگی عضلاتی در پژوهش‌های پیشین به تأیید رسیده بود (۱۳).

جدول ۲. تمرینات مقاومتی در ۳ نوبت ۴ تکراری روی نرdban ۱ متری با ۲۶ پله

بار (درصد وزن بدن)	۳۰	۷۰-۸۰	۱۰۰	۱۲۰-۱۳۰	۱۴۰-۱۵۰	۱۷۰-۱۷۵	۱۸۰-۱۹۰	۲۰۰	پنجم	ششم	چهارم	سوم	دوم	اول	هفته

گروه کنترل (شاهد) نیز به منظور تجربه کلیۀ شرایط موجود (صدای نوار گردان، نرdban‌ها و پژوهشگران در حین تمرین) به جز تمرین، در محل تمرینات حضور داشت.

آماده‌سازی بافت: ۴۸ ساعت پس از آخرین جلسۀ تمرینی حیوانات با ترکیبی از Ketamine (۳۰-۵۰) میلی‌گرم / کیلوگرم وزن بدن) و Xylazine (۳-۵ میلی‌گرم / کیلوگرم وزن بدن) بی‌هوش شدند و عضلات خم‌کننده دراز انگشت شست (FHL) و نعلی آنها تحت شرایط استریل از طریق شکاف روی ناحیۀ پشتی جانبی ۲ اندام پشتی تحتانی جدا شد. بافت‌های مورد نظر بلافصله در نیتروژن مایع (دمای ۱۹۶ درجه) منجمد شده و ضمن انتقال به آزمایشگاه در دمای -۸۰ درجه تا زمان اجرای سنجش آزمایشگاهی مورد نظر نگهداری شدند. بافت‌ها هموژن شده و با استفاده از روش الکتروفورز (پلی‌اکریل-آمید ۰/۰۶ غیرتقلیبی) زیر واحدهای فرعی استیل کولین استراز در آن جداسازی شد و سپس از کیت مخصوص سنجش میزان فعالیت استیل کولین استراز به روش الایز توسط کیت محصول کمپانی بایوویژن آمریکا با حساسیت ۰/۵ mu/ml و دقت $CV = ۰/۲/۳\%$ استفاده شد. برای هموژن کردن از بافر PBS (Phosphate Buffer Saline) با ترکیب آپروتینین (Aprotinin) به عنوان آنتی‌پروتئاز استفاده شد (1ml).

1 . Flexor Hallucis Longus

2 . Dorsolateral

و سپس با دور ۶۰۰۰ rpm به مدت ۱۵ دقیقه سانتریفیوژ شده و دو بخش محلول فوکانی Supernatant و رسوب Pellet آنها از هم جدا شد. هموژن و سانتریفیوژ در دانشگاه تربیت مدرس و آنالیز در مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی انجام گرفت. بخش محلول فوکانی Supernatant برای اندازه‌گیری میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع A۱۲ استفاده شد.

تجزیه و تحلیل آماری: پس از کسب اطمینان از طبیعی بودن توزیع داده‌ها با آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، برای بررسی اثر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته و مقایسه بین تارها از آزمون ANOVA و در صورت وجود تفاوت معنادار از آزمون تعقیبی توکی استفاده شد. تمام عملیات آماری پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و سطح معناداری $P < 0.05$ انجام گرفت.

یافته‌های پژوهش

ارزیابی طبیعی بودن توزیع داده‌های مربوط به میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع A۱۲ با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف در عضلات تندانقباض برای گروه کنترل $0/946$ و گروه تمرین مقاومتی $0/845$ و تمرین استقامتی $0/924$ و در عضلات کندانقباض برای گروه کنترل $0/961$ و گروه تمرین مقاومتی $0/885$ و تمرین استقامتی $0/472$ بود.

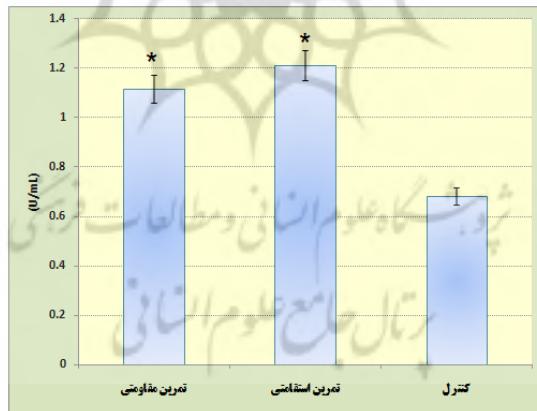
تمرینات استقامتی که پرتوتل تمرینی آن از منابع معتبر اقتباس و کارایی خود در زمینه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتوتل جامع علوم انسانی

سازگاری‌های استقامتی را نشان داده بود (۱۰، ۱۴)، موجب ایجاد سازگاری‌های استقامتی در حیوانات شد، بهطوری که آنها توانستند در هفته‌های پایانی با سرعت ۳۰ متر در دقیقه که معادل ۷۰ تا ۸۰ درصد حداقل اکسیژن مصرفی (VO_{2max}) است، به مدت ۶۰ دقیقه بدوند.

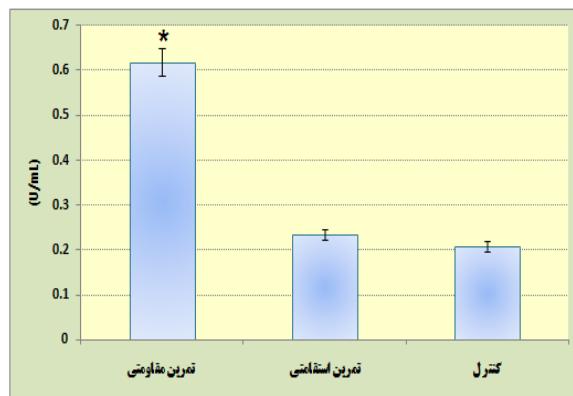
میزان فعالیت استیل کولین استراز ۴ در عضلات تندانقباض (شکل ۱) گروه‌های تمرین مقاومتی (۱/۱۱۸ U/mL) و استقامتی (۱/۲۱۱ U/mL) در مقایسه با گروه کنترل (۰/۶۸۳ U/mL) بهصورتی معنادار (بهترتیب $P=0.045$ و $P=0.015$) افزایش یافت، ولی تفاوت معناداری در میانگین میزان فعالیت استیل کولین استراز ۴ بین گروه‌های تمرین مقاومتی و تمرین استقامتی در عضله تندانقباض موش‌های صحرابی مشاهده نشد ($P=0.838$).

میزان فعالیت استیل کولین استراز ۴ عضلات نعلی (شکل ۲) در گروه تمرین مقاومتی (۰/۶۱۸ U/mL) بهصورتی معنادار بالاتر از گروه‌های کنترل (۰/۲۰۸ U/mL) و تمرین استقامتی (۰/۲۳۵ U/mL) بود (بهترتیب $P=0.003$ و $P=0.005$ ؛ ولی تفاوت معناداری بین میانگین میزان فعالیت استیل کولین استراز ۴ گروه‌های کنترل و تمرین استقامتی در عضله کنданقباض موش‌های صحرابی مشاهده نشد ($P=0.958$).

*معنادار بودن اختلاف میانگین با گروه کنترل

شکل ۱. میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع G4 پس از هشت هفته تمرین متفاوت در عضله تندانقباض موش‌های صحرابی

*معنادار بودن اختلاف میانگین با دو گروه دیگر

شکل ۲. میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع G4 پس از هشت هفته تمرین در عضلات نعلی موش های صحرابی

بحث و نتیجه گیری

با توجه به نتایج به نظر می رسد که در مورد عضله کندانقباض تنفس نعلی، تمرین مقاومتی نسبت به تمرین استقامتی اثربخشی بیشتری بر فعالیت استیل کولین استراز نوع G₄ داشته است. در صورتی که در مورد عضله تندرتنش FHL هر دو تمرین استقامتی و مقاومتی تأثیر نسبتاً مشابهی بر فعالیت استیل-کولین استراز نوع G₄ داشته اند که می توان این اثربخشی را به قابلیت تغییرپذیری بیشتر عضلات تندرتنش نسبت به عضلات کندانشن، بالاتر بودن نسبت رونوشت های استیل کولین استراز نوع G₄ در عضلات تندرتنش و خستگی ایجاد شده بر اثر تمرین استقامتی نسبت داد (۱۷، ۲۰). در ضمن به نظر می رسد عضلات نعلی در حرکت بالا رفتن از نردبان های عمودی، درگیری بیشتر و فشار بیشتری را در مقایسه با دویند معمولی داشته است. این موضوع ممکن است ناشی از انقباض های برون گرا و درون گرای بیشتر در جریان بالا رفتن عمودی از پله های نردبان عمودی در مقایسه با دویند معمولی روی نوار گردان باشد.

توانایی جابه‌جایی وزنه‌ها و عدم تفاوت وزن حیوانات در گروه تمرین مقاومتی با گروه کنترل و استقامتی پس از هشت هفته تمرین می‌تواند حاکی از آن باشد که تمرین مقاومتی تا حد زیادی به طور ویژه از طریق اعمال سازگاری‌های عصبی-عضلانی موجب بهبود قدرت شده است. پژوهش‌ها نشان دادند که تحریک ورزشی و افزایش فعالیت انتقال عصبی تؤمن با تعییرات NMJ تار عضلانی صورت نمی‌گیرد و ممکن است NMJ نسبت به سایر بخش‌های عضله اسکلتی به پاسخ‌دهی سازشی حاصل از ورزش حساس‌تر باشد (۴). این پژوهشگران نشان دادند که برای افزایش سطوح صفحه انتهایی حرکتی نعلی، تمرینات مقاومتی همانند تمرینات استقامتی، کارامدی لازم را دارد (۴).

در پژوهش حاضر افزایش تقریباً ۴۳ درصدی فعالیت استیل کولین استراز ۴ در عضلات تندانقباض گروه تمرین استقامتی مشاهده شد. عضلات تندانقباض و کندانقباض موش‌های صحرایی همچنین از نظر بیان استیل کولین استراز با هم تفاوت دارند (۱۹). بنابراین بروز پاسخ‌های متفاوت دور از انتظار نیست. عضله تندانقباض FHL از طریق تغییر در میزان فعالیت استیل کولین استراز ۴ به افزایش در فعالیت عصبی-عضلانی ایجاد شده از طریق ورزش یا تحریک الکتریکی پاسخ می‌دهد. نشان داده شده که اگرچه عضلات تندانش از نظر عملکردی و معماری داخلی با هم فرق دارند، پاسخ استیل کولین استراز G₄ آنها با سطح فعالیتشان همبستگی دارد (۶).

در پژوهش حاضر تمرین مقاومتی در مقایسه با گروه کنترل افزایش تقریباً ۶۶ درصدی در فعالیت ایزوفرم استیل کولین استراز G₄ عضله کندانقباض و افزایش تقریباً ۳۹ درصدی در فعالیت ایزوفرم استیل کولین استراز G₄ عضلات تندانقباض ایجاد کرد. این امر نشان‌دهنده درگیر بودن این عضلات در این پروتکل تمرینی است که در پژوهش‌های دیگر نیز نشان داده شده است (۱۳). همچنین سازگارپذیر بودن پیوندگاه عصبی-عضلانی بر اثر تمرینات ورزشی، که در پژوهش‌های پیشین بدان اشاره شده است، تأیید شد (۱۶). بنایی فر و همکاران نیز افزایش شایان توجهی را در میزان فعالیت ایزوفرم A12 استیل-کولین استراز در عضلات تندانقباض موش‌های صحرایی بر اثر تمرینات مقاومتی مشابه به دست آوردند (۱). همچنین در هر سه گروه تمرین مقاومتی، استقامتی و کنترل میزان فعالیت ایزوفرم استیل کولین استراز G₄ عضله FHL در مقایسه با عضله نعلی بیشتر بود که با پژوهش‌های مشابه در این زمینه همخوانی دارد (۳، ۹). علت افزایش میزان فعالیت استیل کولین استراز G₄ در عضله FHL بر اثر هر دو نوع تمرین ممکن است ناشی از پاسخ‌پذیری بیشتر این عضله به محرك‌های تمرینی در مقایسه با عضلات کندانقباض باشد. همچنین همان‌طور که جاسمین و گسیگر عنوان کردند (۹)، نوع تحریک

واردشده به عضله (تمامی یا تناوبی) نیز می‌تواند این پاسخ‌پذیری را تحت تأثیر قرار دهد. در پژوهش حاضر نیز تمرین مقاومتی که شکل تقریباً تناوبی داشت، بر هر دو نوع عضله تأثیر معناداری گذاشت. در مجموع و با در نظر گرفتن یافته‌های پژوهش حاضر، نتیجه گرفته می‌شود که تمرینات مقاومتی نیز می‌تواند همانند تمرینات استقامتی به افزایش میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع G₄ در عضلات تندرتش منجر شود و بروز خستگی را به تعویق بیندازند. در مورد عضلات کندترش انجام پژوهش‌های دیگر با شدت‌ها و مدت‌های بالاتر و متغیرهای وسیع‌تر بهمنظور نتیجه‌گیری قاطع در زمینه سازوکار بهبود رهایش استیل کولین بر اثر تمرینات ورزشی استقامتی ضروری است. با این حال، بهنظر می‌رسد که در مورد عضله کندترش تمرین مقاومتی تأثیر بیشتری در میزان فعالیت استیل کولین استراز نوع G₄ داشته است. این موضوع می‌تواند ناشی از تفاوت در میزان یا الگوی فشار وارد توسط انواع تمرین در پژوهش حاضر نیز باشد. همچنین با توجه به بهکار نگرفتن عضلات تندرش در فعالیت‌های روزمره، ظرفیت ابتدایی بیشتر این نوع عضلات برای پاسخ‌دهی بیشتر و سازگاری‌های وسیع‌تر در مقایسه با عضلاتی که پیوسته در حال فعالیت‌اند (همانند عضلات نعلی در حفظ قامت بدن) دور از انتظار نیست. با توجه به نقش حیاتی و ویژه عضلات تونیک کندانقباض در سلامت و پیشگیری از خستگی عصبی-عضلانی در فعالیت‌های ورزشی طولانی‌مدت، این امر اهمیت روزافزون تمرینات مقاومتی را بازتر می‌سازد. از این‌رو، نتایج پژوهش حاضر تا حدودی به کارگیری تمرینات مقاومتی برای ورزشکاران استقامتی بهمنظور به تعویق انداختن خستگی در پیوندگاه عصبی عضلانی را آشکار می‌کند.

منابع و مآخذ

- بنائی فر، عبدالعلی؛ گُرزی، علی؛ هدایتی، مهدی؛ نبی‌اللهی، زینب (۱۳۹۰). اثر ۸ هفته تمرین مقاومتی بر فعالیت استیل کولین استراز در عضلات موش صحرایی، مجله فیض، ج ۱۵ ش ۴، ص ۳۱۶ - ۳۲۱.
- مکینتاش، برایان آر؛ گاردنر، فیلیپ اف؛ و مک‌کومز، الان جی (۱۳۹۱). ساختار و عملکرد عضله اسکلتی، ترجمه رضا قرخانلو، احمد آزاد و علی گُرزی، تهران، سمت، ص ۹۰ - ۹۵.
- Crne-Finderle, N., Pregelj, P., Sketelj, J. (2005). "Junctional and extrajunctional acetylcholinesterase in skeletal muscle fibers". Chem Biol Interact., Vol.157-158, PP: 23-27.

4. Deschenes, M.R., Judelson, D.A., Kraemer, W.J., Meskaitis, V.J., Volek, J.S., Nindl, B.C., Harman, F.S., Deaver, D.R. (2000). "Effects of resistance training on neuromuscular junction morphology". *Muscle Nerve.*, Vol.23, No.10, PP: 1576-1581.
5. Fahim, M.A. (1997). "Endurance exercise modulates neuromuscular junction of C57BL/6NNia aging mice". *J Appl Physiol.*, Vol.83, No.1, PP: 59-66.
6. Gisiger, V., Béïsle, M., Gardiner, P.F. (1994). "Acetylcholinesterase adaptation to voluntary wheel running is proportional to the volume of activity in fast, but not slow, rat hindlimb muscles". *Eur J Neurosci.*, Vol.6, No.5, PP: 673-680.
7. Gregory, E.J., Hodges-Savola, C.A., Fernandez, H.L. (1989). "Selective increase of tetrameric (G4) acetylcholinesterase Activity in rat hindlimb skeletal muscle following short-term denervation". *J Neurochem.*, Vol.53, No.5, PP: 1411-1418.
8. Hodges-Savola, C. A., and Fernandez, H. L. (1991). "A role for acetylcholine-nicotinic receptor interactions in the selective increase of rat skeletal muscle G4 acetylcholinesterase following short-term denervation". *J Neurochem.*, Vol.56, No.4, PP: 1423-1431.
9. Jasmin, B.J., Gisiger, V. (1990). "Regulation by exercise of the pool of G4 acetylcholinesterase characterizing fast muscles: opposite effect of running training in antagonist muscles". *J Neurosci.*, Vol.10, No.5, PP: 1444-1454.
10. Joo YI, Sone T, Fukunaga M, Lim SG, Onodera S. (2003). "Effects of endurance exercise on three-dimensional trabecular bone microarchitecture in young growing rats". *Bone.*, Vol.33, No.4, PP: 485-493.
11. Kalamida, D., Poulas, K., Avramopoulou, V., Fostier, E., Lagoumintzis, G., Lazaridis, K., Sideri, A., Zouridakis, M., Tzartos, S.J. (2007). "Muscle and neuronal nicotinic acetylcholine receptors. Structure, function and pathogenicity". *FEBS J.*, Vol.274, No.15, PP: 3799-3845.
12. Kowalchuk H., Noble E. (2013). The effects of acute high- and low-intensity exercise on Hsp70 and Hsp90 accumulation in rat skeletal myofibres and vasculature. University of Western Ontario. Thesis, 1- 57. p 42.
13. Lee, S., Farrar, R.P. (2003). "Resistance training induces muscle-specific changes in muscle mass and function in rat". *JEponline.*, Vol.6, No.2, PP: 80-87.
14. Lømo, T., Massoulié, J., Vigny, M. (1985). "Stimulation of denervated rat soleus muscle with fast and slow activity patterns induces different expression of acetylcholinesterase molecular forms". *J Neurosci.*, Vol.5, No.5, PP: 1180-1187.
15. Massoulié, J. (2002). "The origin of the molecular diversity and functional anchoring of cholinesterases". *Neurosignals.*, Vol.11, No.3, PP: 130-143.
16. Parnow A, Gharakhanlou R, Gorginkaraji Z, Rajabi S, Eslami R, Hedayati M and Mahdian R. (2012). Effects of Endurance and Resistance Training on Calcitonin Gene-Related Peptide and Acetylcholine Receptor at Slow and Fast Twitch Skeletal Muscles and Sciatic Nerve in Male Wistar Rats. *International Journal of Peptides.* 2012:1-8.

17. Prakash, Y.S., Smithson, K.G., and Sieck, G.C. (1995). "Growth-related alterations in motor endplates of type-identified diaphragm muscle fibres". *J Neurocytol.*, Vol.24, No.3, PP: 225-235.
18. Rodrigues B, Figueroa D.M, Mostarda C.T, Heeren M.V, Irigoyen M.C and Angelis K.D. Maximal exercise test is a useful method for physical capacity and oxygen consumption determination in streptozotocin-diabetic rats. *Cardiovascular Diabetology* 2007, 6:38.
19. Sketelj J, Crne-Finderle N, Ribaric S, Brzin M. (1991). "Interactions between intrinsic regulation and neural modulation of acetylcholinesterase in fast and slow skeletal muscles". *Cell Mol Neurobiol.*, Vol.11, No.1, PP: 35-54.
20. Waerhaug, O., Dahl, H.A., and Kardel, K. (1992). "Different effects of physical training on the morphology of motor nerve terminals in the rat extensor digitorum longus and soleus muscles". *Anat Embryol (Berl).*, Vol.186, No.2, PP: 125-128.
21. Wilson, M.H., Deschenes, M.R. (2005). "The neuromuscular junction: anatomical features and adaptations to various forms of increased, or decreased neuromuscular activity". *Int J Neurosci.*, Vol.115, No.6, PP: 803-828.

